

VZREJNI PRAVILNIK

ZVERINICE - SLOVENSKO DRUŠTVO LJUBITELJEV DIHURJEV

1. Namestitev

Minimalni pogoji za namestitev dihurjev so enaki tistim, ki veljajo za zavetišča:

- Bivalni prostor za dihurje (če so dihurji v tem prostoru nameščeni ves čas) mora biti velik najmanj 2m x 1m x 1m. Za vsakega dodatnega dihurja je potrebno zagotoviti dodatno površino površino min. 0,3 m².
- Dihurji so lahko nameščeni v kletke, ki imajo minimalno površino 0,6 m². Za vsakega dodatnega dihurja je potrebno zagotoviti dodatno površino dodatno površino min 0,3 m². Kletke ne smejo imeti žičnatega dna, ker ta lahko povzroči poškodbe živali. V primeru, da so dihurji nameščeni v kletkah, jim je potrebno zagotoviti gibanje izven nje, minimalno tri ure dnevno.
- Mama z mladiči starejšimi od šestih tednov potrebuje več prostora.
V primeru legla v katerem je do 8 mladičev, se zahtevana minimalna talna površina poveča na 1,2 m².
V primeru legla v katerem je 9 mladičev ali več, se zahtevana minimalna talna površina poveča na 1,5 m².

Če so dihurji nameščeni v zunanjih kletkah ali ogradah, morajo biti zaščiteni pred vremenskimi vplivi - imeti morajo možnost umika pred mrazom, vročino, vetrom, padavinami, ...

Breja samica mora biti nameščena v prostor (ali kletko) za kotenje najmanj teden dni pred predvidenim datumom kotitve, da se privadi na novo okolje. Kletka/prostor, ki je predviden za mamo in leglo, mora biti v enem nivoju (ne sme imeti poličk, nadstropij, ...), odsvetujemo tudi uporabo visečih mrež. Priporočamo, da so v kletki/prostoru z mladiči mlajšimi od 4 tednov, posode z vodo dvignjene od tal.

Dihurji morajo biti hranjeni najmanj enkrat dnevno, na razpolago morajo imeti svežo pitno vodo, bivalno okolje mora biti čisto, posode za opravljanje potrebe (oz. podloge) morajo biti redno čiščene oziroma menjane.

2. Minimalna in maksimalna starost dihurjev za vzrejo, število legel

Samice

- **Samice se lahko uporabljajo za vzrejo (parijo) od 8. meseca starosti do vključno 5 let starosti** (priporočeno do vključno 4 let starosti).
- Samica mora imeti **prvo leglo pred dopolnjenim 4. letom**.
- Samica ima lahko **največ štiri legla v svojem življenju**.
Minimalno število dni med dvema kotitvama: 290 dni. Samice, ki so bile parjene pa se niso obrejile, se lahko parijo v naslednjem ciklusu.
Več ali pogostejše kotitve se štejejo za preobremenjevanje samice.

Samci

- **Samci se lahko uporabljajo za vzrejo (parijo) od 7. meseca starosti dalje. Zgornje omejitve starosti pri uporabi za vzrejo ni**, potrebno pa je vedeti, da plodnost in kvaliteta semena po 5. letu padeta.
- **Maksimalno število uspešnih paritev: 10.**
Maksimalno število uspešnih paritev letno: 2.

Vzreditelj ima lahko letno največ štiri (4) legla (z različnimi samicami). Priporočeno število je do dve (2) legli letno (z različnimi samicami).

3. Izbira vzrejnih živali

- **V vzreji lahko sodelujejo le zdravi dihurji, z normalno razvitim telesom, brez deformacij (izjema so pridobljene poškodbe), dednih in kroničnih bolezni, ki so opravili zahtevan veterinarski pregled in vzrejni pregled.**
- Slovensko društvo ljubiteljev dihurjev upošteva tudi rezultate vzrejnih pregledov opravljenih v tujini pod okriljem sorodnih organizacij (npr. SCHF - Češka, SKCHF - Slovaška, EUFeB - Madžarska in drugih), če lastnik dokumentaciji o opravljenem vzrejnem pregledu priloži tudi zahtevano zdravstveno dokumentacijo.
- Vsi vzrejni dihurji morajo biti označeni z mikročipom in imeti potni list (kar je tudi pogoj za opravljanje vzrejnega pregleda).
- Biti morajo brez očitnih genetskih napak.
- V vzreji lahko sodelujejo dihurji, ki imajo poznani najmanj dve (2) generaciji (starši in stari starši). Dihurji, ki ne zadostujejo pravilom, pa so bili njihovi starši že odobreni za uporabo v vzreji se izvzamejo iz teh določil.
- Za povečanje genetskega bazena se v vzreji lahko izjemoma uporabljajo živali, ki ne izpolnjujejo zgornjih pogojev in nimajo opravljenega vzrejnega pregleda, vendar zanje vzreditelj presodi, da bi bili kljub vsemu koristni v vzreji (npr. divji dihurji in njihovi križanci - t.i. hibridi, delovni dihurji, dihurji iz tujine). Zaželeno je, da imajo ti dihurji opravljen veterinarski pregled (klinični pregled, ultrazvočni pregled, krvne preiskave). Namesto ocene vzrejnega pregleda se lahko upošteva tudi ocena z razstave, če je dihurja ocenjeval sodnik z opravljenim sodniškim izpitom. Za odobritev take paritve je potrebno pridobiti soglasje *Vzrejnega odbora*.

4. Vzrejni pregled

- **Namen vzrejnega pregleda je, da se za vzrejo uporabijo le najboljše živali.**
- **Vsi dihurji, ki sodelujejo na vzrejnem pregledu, morajo biti označeni z mikročipom.**
- **Na vzrejnem pregledu lahko sodelujejo dihurji, ki so starejši od šestih (6) mesecev.**
- **Vsi samci, ki sodelujejo na vzrejnem pregledu morajo imeti spuščena oba testisa.** Samci, ki imajo vstavljen delujoč hormonski implantat, kar običajno povzroči zmanjšanje testisov, lahko opravljajo vzrejni pregled, vendar mora lastnik poskrbeti za kontrolni pregled / dokazilo, da sta testisa primerno razvita, ko implantat preneha delovati.

Preden se dihurji udeležijo vzrejnega pregleda, moraj opraviti temeljit veterinarski pregled, ki naj poleg kliničnega pregleda zajema tudi rentgenogram oz. ultrazvočno preiskavo notranjih organov, ultrazvočno preiskavo srca in ekokardiogram ter krvne preiskave (krvna slika in osnovne biokemijske preiskave). Veterinar naj izpolni in podpiše obrazec o opravljenem zdravstvenem pregledu, ki ga je potrebno priložiti pri prijavi na vzrejni pregled.

Prenesite si obrazec [Potrdilo o zdravstvenem pregledu](#).

Vzrejni pregled opravlja sodnik z opravljenim sodniškim izpitom.

Zverinice - Slovensko društvo ljubiteljev dihurjev (v nadaljevanju društvo) se zavezuje, da bo vzrejni pregled organiziralo vsaj enkrat letno, datum tega pa bo objavilo vsaj dva meseca pred načrtovano izvedbo.

V primeru, da vzreditelj želi za vzrejo uporabiti dihurja, pa je zamudil redni vzrejni pregled, lahko zaprosi za izredni vzrejni pregled. V tem primeru krije stroške vzrejnega pregleda in morebitne potne stroške sodnika in še enega člana *Vzrejnega odbora* (glej cenik).

Na vzrejnem pregledu dihur lahko pridobi ocene: **Priporočen za vzrejo** (*Recommended for breeding*),

Primeren za vzrejo (Suitable for breeding), **Pogojno primeren za vzrejo** (Conditionally suitable for breeding), **Neprimeren za vzrejo** (Not suitable for breeding).

5. Razlogi za izločitev dihurja iz vzreje

- Dihurji, ki ne dobijo zadostne ocene na vzrejnem pregledu (ocena "Neprimeren za vzrejo").
- Dihurji z dednimi napakami npr.: monorhidi, kriporhidi, napačen ugriz (v primeru 5 oz. 7 incizivov dihur dobi pogojno vzrejno dovoljenje, ki se mu ga podaljša, ali ne - glede na potomce), gluhost, slepota (če ni posledica poškodbe ali bolezni), zalomljen rep oz. kateri koli drugi del hrbtnice (če ne gre za poškodbo), dihurji s prevelikim ali premajhnim številom okončin in prstov (razen, če gre za poškodbo), prirojenimi anomalijami oči, itd. ...
- Dihurji, ki so potomci dihurjev z znanimi dednimi napakami.
- Dihurji, pri potomcih katerih se pojavljajo genetske oz. dedne napake.
- Samice, ki ne morejo vzrediti legla (pomanjkanje mleka - izjema so angora samice), samice, ki so slabe matere (zapustijo mladiče).
- Komplikacije pri porodu, carski rez.
- Agresija.
- Kronične bolezni, alergije.

6. Prijave paritev, prijave legel, kontrola legel, registracija

- Vzreditelj mora prijaviti vse paritve, tudi če te niso uspešne. Svetujemo tudi prijavo paritev z vazektomiranimi samci. V prijavi paritve morajo biti navedeni podatki o vzreditelju (lastniku samice) datum paritve, podatki o samici (ime samice, registracijska številka), podatki o samcu (ime samca, registracijska številka).
- Vzreditelj mora prijaviti leglo najkasneje do dopolnjenega 4. tedna mladičev. V prijavi morajo biti navedeni podatki o vzreditelju (lastniku samice), podatki o samici (ime samice, registracijska številka samice,), podatki o samcu (ime samca, registracijska številka samca oziroma številka mikročipa), podatki o leglu (datum kotitve, število skotenih mladičev, število živo skotenih mladičev in število morebitnih mrtvo skotenih mladičev).
- Vzreditelj mora omogočiti dvema članoma *Vzrejnega odbora* pregled legla v starosti mladičev med 4,5. in 7. tednom. Člana ob pregledu legla preverita število preživelih mladičev, njihove spole, barve, vzorce, dolžino dlake, morebitne prirojene anomalije, kondicijo in razvitost.
- Pred prodajo je vzreditelj društvu dolžan sporočiti še imena, številke mikročipov in številke potnih listov mladičev. Društvo pa se zaveže, da bo najkasneje v dveh tednih od pridobitve podatkov vzreditelju izdalo rodovnike mladičev.
- Društvo vodi register vzrejnih dihurjev, paritev in legel, organizira vzrejne preglede in kontrole legel.

7. Parjenje v sorodstvu (inbreeding) in linijsko parjenje (line breeding)

Linijsko parjenje ni dovoljeno prej kot v četrti generaciji (2x ponovitev istega prednika od 16ih v četrti generaciji).

Za legla pri katerih vzreditelj želi uporabiti parjenje v sorodstvu (sorodstvo prej kot v četrti generaciji) mora pridobiti soglasje *Vzrejnega odbora*.

Pri linijskem parjenju oz. parjenju v sorodstvu je še bolj pomembno, da se izbirajo linije oz. posamezni dihurji, ki so izjemni predstavniki - tako fizično, kot v smislu zdravja, dolgoživosti in z odličnimi potomci.

8. Uporaba križancev (hibridov) v vzreji

V vzreji je dovoljena uporaba križancev (hibridov) z evropskim dihurjem (*Mustela putorius*), vendar se je

Zverinice

Slovensko društvo ljubiteljev dihurjev

potrebno takih paritev lotevati s previdnostjo in upoštevati zakone s področja zaščite živali - uporabljajo se lahko le osebk, ki živijo v ujetništvu, prepovedan je odlov z namenom vzreje (razen, če ima vzreditelj za to dovoljenje ustreznega Ministrstva oz. druge državne institucije).

Za vzrejo hibridov se zahteva, da ima vzreditelj vsaj enoletne izkušnje s sobivanjem s hibridi najmanj take "stopnje" kot so predvideni mladiči. Npr.: če ima vzreditelj izkušnje s 50 % križanci, lahko načrtuje leglo z največ takim odstotkom in ne višjim.

Za nadaljno vzrejo iz legel hibridov naj bodo uporabljeni tisti, ki so odličnega zdravja, imajo odlične telesne karakteristike in so vedenjsko najbolj naklonjeni človeški družbi.

Pri prodaji križancev, še posebno tistih z višjim % divjega dihurja, je potrebna velika previdnost, saj so to živali, ki zahtevajo poseben pristop, nekatere tudi posebno življenjsko okolje in nikakor niso primerne za vsakogar.

9. Barve

Znano je, da so nekatere barvne variacije oziroma vzorci povezani z določenimi zdravstvenimi težavami (defekti nevralnega grebena in s tem povezana gluhost, slabše delovanje imunskega sistema, podvrženost določenim vrstam rakavih obolenj, ...).

Vzorci oz. barvne variacije pri katerih prihaja do teh težav so predvsem tiste z belo obarvanostjo glave - t.i. "DEW" (dark eyed white - beli s temnimi očmi), "badger" (bela črta, ki poteka po sredini glave), "panda/pinto" (bela glava in vrat).

Prepovedano je parjenje teh barvnih variacij v kateri koli medsebojni kombinaciji.

V primeru, da se dihur take obarvanosti uporabi za vzrejo, mora imeti opravljen BAER test (brainstem auditory evoked response), da se zagotovi, da popolnoma sliši na obe ušesi. BAER test je edina metoda, ki se uporablja pri živalih za preverjanje sluha - "domače" metode kot so ropotanje in uporaba različnih zvokov niso zadostni za ugotavljanje kvalitete sluha.

BAER test je priporočljiv tudi za vse albino dihurje in zelo svetlo obarvane "silver" dihurje.

10. Angora dihurji

Večina angora samic nima zadostne količine mleka, da bi prehranila mladiče, zato je pri vzreji angora dihurjev potrebna previdnost.

Če se v paritveni kombinaciji uporabi angora samico, mora vzreditelj zagotoviti najmanj dve samici, ki bosta imeli leglo v istem času in bosta lahko pomagali pri hranjenju mladičev. Nikakor pa ni dovoljeno ubijanje oziroma odstranjevanje mladičev nadomestnih mam, ki jih vzreditelj uporabi za vzrejo angora mladičev.

Pri vzreji angora dihurjev je potrebno izbirati take predstavnike, ki imajo čim manj deformiran in čim bolj simetričen smrček in **nimajo težav pri dihanju.**

11. Mladiči

Razen izjemoma (veterinarski razlogi), **mama ostane z mladiči v leglu do najmanj dopolnjenega 7. tedna starosti.**

Mladičev ni dovoljeno odvzeti iz legla pred dopolnjenim 8. tednom starosti (56 dni), oziroma preden ne dosežejo teže 400 g (če te teže ne dosežejo do dopolnjenega 8. tedna). Priporočena starost mladičev ob odhodu iz legla je 9-12 tednov.

Mladiči morajo biti ob odhodu iz legla **označeni z mikročipom**, imeti morajo **Evropski potni list za hišne živali** (biti zavedeni v CRPSi), biti **veterinarsko pregledani, zdravi, vsaj enkrat cepljeni proti pasji kugi in preventivno tretirani proti parazitom** in biti **registrirani v Slovenski register dihurjev.**

Priporočamo tudi koprološko preiskavo blata.

Vzreditelji ne smejo prodajati mladičev trgovinam in masovnim rejcem.

V primeru pogina mladiča, starejšega od treh tednov, je obvezna raztelesba, oziroma ugotovitev vzroka pogina (razen v primeru, da gre za nesrečo z znanim vzrokom).

12. Neželena / nenačrtovana legla

Vzreditelj mora narediti vse, da do nenačrtovanih legel ne pride - npr. fizična ločitev intaktnih samcev in samic, za katere ne želi, da se sparijo v obdobju gonitve, kastracija (z uporabo hormonskih implantatov ali kirurška) samcev oz. samic, ki niso namenjeni vzreji, ...

V primeru neželenega oziroma nenačrtovanega legla veljajo vsa zgoraj omenjena pravila glede bivalnih pogojev, oskrbe, namestitve, prodaje / oddaje mame, celotnega legla in posameznih mladičev, ...

13. Vzrejni odbor

Naloge Vzrejnega odbora so:

- Vodi vzrejo v skladu z vzrejnimi pravilnikom.
- Vodi evidenco vzrejno pregledanih dihurjev, paritev in legel.
- Organizira vzrejne preglede.
- Daje priporočila za vzrejo.
- Skrbi za izobraževanje sodnikov, sodniških pripravnikov in vzrediteljev.
- Lahko poostri pogoje za vzrejo z obveznimi zdravstvenimi ali genetskimi testi, če se pojavijo dihurji z določenimi genetsko pogojenimi boleznimi (obolenji) in anomalijami, ki negativno vplivajo na dobrobit dihurjev.
- Preverja zadovoljivost pogojev za vzrejo (pregled legla) - pravilna oskrba legla, stik mladičev z ljudmi, beleženje
- Vzrejni odbor je na razpolago vzrediteljem in članom za vsa vprašanja v zvezi z vzrejo in sicer na ozemlju celotne države.
- Vzrejni pregledi, srečanja vzrediteljev, klubska srečanja, predavanja in informacije spadajo k osnovam svetovanja.
- Člani Vzrejnega odbora so lahko le člani Društva Zverinice.

14. Registrirani vzreditelji, vzreditelj, vzrejališče

Registrirani vzreditelji so vzreditelji, ki izpolnijo ter podpišejo obrazec za registracijo s katerim se strinjajo, da bodo upoštevali *Vzrejni pravilnik* in njegova določila ter delovali v dobrobit dihurjev in ki jih odobri Vzrejni odbor. Lahko so, ali ne, člani Društva Zverinice. V primeru članstva v društvu, so vzreditelji upravičeni do nekaterih ugodnosti.

Društvo vsem registriranim vzrediteljem zagotavlja objavo najave paritve in legla na spletni strani Društva Zverinice, na FB strani Društva Zverinice in priporočanje s strani društva. Člani Društva Zverinice so upravičeni še do brezplačne oglasne pasice na društveni spletni strani.

Društvo registriranim vzrediteljem nudi vzorec vprašalnika za nove kupce in vzorec prodajne pogodbe.

Vzreditelji, ki kršijo določila Vzrejnega pravilnika, se izbrišejo s seznama registriranih vzrediteljev.

Med registrirane vzreditelje se ne morejo vpisati vzreditelji, ki blatijo delo Društva Zverinice.

Vzreditelj je lastnik samice, ki se uporabi za vzrejo. Vzreditelj je tudi oseba, ki - z dovoljenjem lastnika (npr. v primeru, da je samica v solastništvu) - uporabi vzrejnega dihurja za paritev.

Od registriranih vzrediteljev pričakujemo upoštevanje nasvetov, priporočil in opozoril Vzrejnega odbora in upoštevanje zakonodaje (Zakon o zaščiti živali, Pravilnik o zaščiti hišnih živali).

Vzreditelj naj zbira tudi informacije glede ocen zunanosti, razstav, se udeleži predavanj in študira literaturo o dihurjih, da bi na ta način pripomogel k boljši kvaliteti vzreje.

Zverinice

Slovensko društvo ljubiteljev dihurjev

Vzrejališče oziroma vzrejno ime, je last posameznega vzreditelja, ne glede na to ali je član Društva Zverinice ali ne. V praksi služi za boljšo identifikacijo dihurjev, in se uporablja kot "priimek" za vse mladiče vzrejene s strani posameznega vzreditelja.

Ime vzrejališča si izbere vsak vzreditelj sam, mora biti v skladu s slovensko zakonodajo in ne sme biti v nasprotju z moralnimi načeli.

15. Cenik

	ČLANI DRUŠTVA ZVERINICE	OSTALI
Članarina (za tekoče leto*)	20 EUR / leto	-
Vzrejni pregled	6 EUR	10 EUR
Izredni vzrejni pregled	6 EUR + kilometrina**	6 EUR + kilometrina
Pregled legla	5 EUR + kilometrina	10 EUR + kilometrina
Dodatni pregled legla	5 EUR + kilometrina	10 EUR + kilometrina
Registracija dihurja (el. register in elektronsko potrdilo o registraciji)	brezplačno	brezplačno
Registracija legla (el. register in elektronsko potrdilo o registraciji)	brezplačno	brezplačno
Izdaja rodovnika	stroški tiskanja, plastifikacije in pošiljanja (1 EUR / rodovnik + stroški poštnine)	stroški tiskanja, plastifikacije in pošiljanja (1 EUR / rodovnik + stroški poštnine)

* Članu, ki se včlani v zadnji četrtini leta, članarina velja tudi za prihodnje koledarsko leto

** Kilometrina (po trenutno veljavni ceni v RS; na dan 14.11.2018 0,37 EUR/km) se izplača tistemu članu Vzrejnega odbora, ki opravi prevoz do vzreditelja / mesta izrednega VP, ...